

Project Erfgoedzorg in de kunstensector

Actieplan 2014

Auteur: Sanne Van Bellingen (PACKED vzw)
Feedback door de werkgroep en stuurgroep
23/12/2013

PACKED vzw
Delaunoystraat 58 bus 23, 1080 Brussel
sanne@packed.be

++32 (0)2 217 14 05

Het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' wordt uitgevoerd
met financiële steun van de Vlaamse overheid

Met steun van de
Vlaamse overheid

PACKED

Expertisecentrum Digitaal Erfgoed

Het actieplan is enerzijds een stand van zaken waarin duidelijk wordt wat de afgeronde acties inhielden en wat hun resultaat was. Anderzijds worden de toekomstige acties voor 2014 verklaard en beschreven. Deze worden verder aangevuld en aangepast naar de bemerkingen van de stuurgroep. De voorgestelde acties worden inhoudelijk uitgewerkt door een kleinere werkgroep (aangeduid met →).

De stuurgroep van het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' bestaat uit vertegenwoordigers uit de cultureel-erfgoedsector en zijn afkomstig uit de diverse deelsectoren uit de kunstensector. De stuurgroep bestaat uit Sanne Van Bellingen en Rony Vissers (PACKED vzw), Veerle Wallebroek (Het Firmament), Mariet Calsius (Resonant), Bart De Nil (Faro), Bart Magnus (VTi), Michel Vermote (ABV, Amsab-ISG), Sylvia Matthys (Forum voor Amateurkunsten), Dirk De Wit (BAM), Sofie De Caigny (CVAa) en Leen Driesen (Agentschap Kunsten en Erfgoed).

De werkgroep van het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' werd samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende deelsectoren en bestaat uit Sanne Van Bellingen en Bert Lemmens (PACKED vzw), Klaas Jaap van der Meijden (Resonant), Sofie De Caigny (CVAa), Iris Paschalidis (S.M.A.K.), Lies Galle (Het Letterenhuis) en Eline De Lepeleire (Het Firmament).

In dit actieplan werden de vier actieprogramma's uit de subsidieaanvraag overgenomen en aangevuld of aangepast naar de noden en ondervindingen die naar voor kwamen na de terreinverkenning uit Actie 1.

Inhoudsopgave

Actie 1.	Terreinverkenning en overleg	4
1.1.	Overleg subsectoren.....	4
1.2.	Behoeften kunstensector in kaart brengen.....	4
1.3.	Bestaande en ontbrekende expertise in kaart brengen.....	4
1.4.	Toenadering bevorderen tussen de sectoren, subsectoren en organisatietypes.....	4
1.5.	Afstemmen VGC-traject.....	4
1.6.	Herformuleren focus en eigenheid van het project Erfgoedzorg in de kunstensector.....	4
1.6.1.	Terminologie.....	4
1.6.2.	Inhoudelijk: duurzaamheid en valorisatie	5
Actie 2.	Creatie toolbox en richtlijnen voor archieven en collecties in de kunstensector	6
2.1.	Op basis van de terreinverkenning nieuwe expertise ontwikkelen	6
2.2.	Bepalen vorm en ingang toolbox.....	8
2.3.	Invullen van de inhoud van de toolbox	9
2.3.1.	Vraag 1: 'Wat is zorg dragen voor eigen archief en collectie?'	9
2.3.2.	Vraag 2: 'Waarom zorg dragen voor eigen archief en collectie?'	12
2.3.3.	Vraag 3: 'Hoe zorg dragen voor eigen archief en collectie?'	12
2.3.4.	Opstellen van overzicht van bronnen, initiatieven, wetgeving, veld, ...	14
2.4.	Afstemmen toolbox met andere bestaande en lopende initiatieven	15
Actie 3.	Opstellen roadmap, sensibilisering en dienstverlening.....	15
3.1.	Sensibilisering	15
3.2.	Opstellen roadmap voor het verdere verloop van het project	16
3.2.1.	Heden – juni 2014.....	16
3.2.2.	Januari 2014 – september 2014	16
3.2.3.	Juli 2014 – december 2014	17
Actie 4.	Projectresultaten dissemineren en sensibiliseren omtrent duurzaamheid	17
4.1.	Opstellen van een communicatie- en visibiliteitsplan afgestemd op het kunsten- en cultureel-erfgoedveld.....	17
4.2.	Toolbox online plaatsen	18
4.3.	Toolbox promoten.....	18
4.4.	Afsluitend sectorevenement organiseren.....	19
4.5.	Verder sensibiliseren omtrent duurzaamheid en valorisatie.....	19

Actie 1. Terreinverkenning en overleg

De terreinverkenning kwam tot stand tussen juli 2013 en oktober 2013. Deze werd nagelezen en gecorrigeerd door de werk- en stuurgroep en werd hierna opengesteld voor het publiek op de projectpagina van de PACKED-website voor alle geïnteresseerden.¹

1.1. Overleg subsectoren

Individuele gesprekken zijn gevoerd met de leden van de stuurgroep afkomstig uit de expertisecentra en steunpunten. Verdere, aanvullende, gesprekken zijn gevoerd met de erfgoedsector, namelijk de musea voor hedendaagse kunst en diverse archiefinstellingen. Na samenkomen van de stuurgroep werd besloten om inhoudelijke aspecten binnen het project te bespreken en uit te werken in een kleinere werkgroep, samengesteld met vertegenwoordigers uit alle kunstdisciplines.

1.2. Behoeften kunstensector in kaart brengen

De behoeften werden weergegeven in de terreinverkenning. Deze is het resultaat van bovenstaande gesprekken en een aanvullende deskresearch.

1.3. Bestaande en ontbrekende expertise in kaart brengen

De bestaande en ontbrekende expertise binnen Vlaanderen werd in kaart gebracht in de terreinverkenning, op basis van de gevoerde gesprekken en de deskresearch.

1.4. Toenadering bevorderen tussen de sectoren, subsectoren en organisatietypes

De mogelijkheden voor het afstemmen met andere projecten en initiatieven binnen de kunsten- en de cultureel-erfgoedsector worden bekeken zodat de lopende initiatieven elkaar niet overlappen, maar elkaar ondersteunen.

1.5. Afstemmen VGC-traject

Het traject Archiefzorg in Brusselse Kunstinstellingen ging van start in het voorjaar, maar er was minder belangstelling dan verwacht. Door omstandigheden lag het traject vanaf de zomer stil. PACKED vzw volgt het traject vanaf het najaar verder op en organiseerde in december plaatsbezoeken bij drie Brusselse organisaties in samenwerking met het AMVB en de expertisecentra. De projecten worden opgevolgd en eventueel opgenomen als pilootprojecten binnen de toolbox. PACKED vzw organiseert in januari nog een sessie rond digitaal erfgoed en digitaal bewaren, afgestemd op vragen die aan bod kwamen bij de plaatsbezoeken.

1.6. Herformuleren focus en eigenheid van het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector'

1.6.1. Terminologie

In de terreinverkenning werden de termen *archieef* en *erfgoed* naast elkaar gezet en gekeken hoe deze zich ten opzichte van elkaar verhouden.

---

¹ Zie http://www.packed.be/nl/projects/readmore/erfgoedzorg_in_de_kunstensector/

In plaats van het problematisch onderscheid in de hedendaagse perceptie in stand te houden, werd er in dit project gekozen om de inhoudelijke betekenis van de termen *archief* en *erfgoed* aan te scherpen. Dit gebeurde door vast te leggen wanneer een archief erfgoed wordt. In de praktijk is of wordt een archief immers niet noodzakelijk erfgoed. Het *erfgoed van de kunstensector* werd in de terreinverkenning omschreven als dat deel van de artistieke nalatenschap dat waardevol is om te bewaren voor de volgende generaties. Wanneer het archief gezien wordt als het hele nalatenschap, is het erfgoed hier slechts een onderdeel van. In plaats van het archief als een deel van het erfgoed te beschouwen, is het erfgoed dus het deel van het archief dat overgedragen wordt naar de volgende generaties. Het is de taak van de cultureel-erfgoedsector om te identificeren wat het erfgoed in het totale archief is. Dit gebeurt onder andere wanneer het archief door de archiefvormer wordt overgedragen aan de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie.

In samenspraak met de werkgroep werd besloten om binnen het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' te spreken over *archief- en collectiezorg*.

Onder het *'archief van een kunstenaar of kunstenuorganisatie'* wordt het geheel van archief, werken en objecten verstaan die in relatie staan tot de eigen werking en activiteiten van de kunstenaar of kunstenuorganisatie. De *'collectie van een kunstenaar of kunstenuorganisatie'* is de bibliotheek en de verzamelingen die in mindere mate resultaat zijn van de eigen werking. Speciale aandacht in de zorg voor het archief en de collectie moet gaan naar de verschillende onderdelen, het geheel dat ze vormen (de samenhang) en de specifieke bewaaromstandigheden van deze onderdelen.

1.6.2. Inhoudelijk: duurzaamheid en valorisatie

Diverse handleidingen benaderen het behoud en beheer van het kunstenerfgoed veelal retroactief vanuit het perspectief van de erfgoedsector. Materiaal wordt bewaard om opgenomen te kunnen worden in een erfgoedcollectie en zo onderzocht te worden. Het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' benadert het behoud en beheer vanuit de werking van de kunstenaar of kunstenuorganisatie. Het project focust op de valorisatie van het eigen archief en collectie door de kunstenaar of kunstenuorganisatie en wat hieruit, in een latere fase, erfgoed kan worden.

'Valoriseren' wordt in dit project niet bekeken als het opnieuw bepalen van de waarde (>herwaardering). 'Valorisatie' wordt meestal omschreven als het proces van waardebeoordeling of als een selectiemethodiek, maar wordt binnen het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' benaderd als het geheel aan handelingen, instrumenten en strategieën die gericht zijn op het stimuleren van de bruikbaarheid, vindbaarheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van het archief en de collectie voor de archiefvormer zelf en voor derden.

Valorisatie kan een manier zijn om het eigen archief en de collectie te herontdekken en te integreren in de huidige of toekomstige werking. Dit kan bijvoorbeeld zijn ter inspiratie, hergebruik, herneming of voor het gebruik ter promotie of ontsluiting (bv. via een tentoonstelling of een publicatie).

In de eerste plaats wordt de kunstensector gesensibiliseerd over de wijze waarop vandaag het archief en de collectie gebruikt en geïntegreerd kan worden in de werking. Archief- en collectiezorg maakt het

voor de kunstenaar of organisatie makkelijker om het eigen materiaal te valoriseren. Diverse praktische voordelen leveren een efficiëntere werking op (efficiënt zowel qua tijd, plaats en geld). Door het zelf beheren en bruikbaar maken van het eigen materiaal, kan dit gebruikt worden als verrijking van de eigen creatieve werking, promotie en valorisatie. Dit houdt zowel het proactief als het retroactief zorgdragen in. Het valoriseren van het archief en de collectie gebeurt onder andere door het vindbaar en bruikbaar te maken voor zichzelf, maar ook voor derden. De valorisatie is dus in eerste plaats van belang voor de kunstenaar of organisatie zelf.

In de tweede plaats komt de archief- en collectiezorg, uitgevoerd door de kunstensector, indirect ook de cultureel-erfgoedsector en de collectiebeherende instellingen ten goede. Het is voor collectiebeherende instellingen een voordeel wanneer archieven en collecties al geschoond zijn en een zekere ordening hebben. Ook in archiefinstellingen moet het archief en de collectie van de kunstensector vindbaar en bruikbaar zijn voor derden, waardoor het gevaloriseerd wordt. Uit de terreinverkenning kwam naar voor dat bijvoorbeeld beeldend kunstenaars geremd zijn om hun nalatenschap over te dragen aan een museum doordat de musea binnen hun huidige werking het archief en de collectie niet kunnen valoriseren of ontsluiten door (onder andere) een gebrek aan middelen.

Collectiebeherende instellingen kunnen, door het delen van best practices, hun ervaring met onder andere specifieke bewaarproblemen openstellen naar de kunstensector of naar andere instellingen.

Door binnen dit project tevens de cultureel-erfgoedsector te sensibiliseren met betrekking tot de zorg en de valorisatie van archieven en collecties in de kunsten, kan er ook van hieruit specifieke aandacht besteedt worden aan de eigenheid van de kunstensector.

Actie 2. Creatie toolbox en richtlijnen voor archieven en collecties in de kunstensector

2.1. Op basis van de terreinverkenning nieuwe expertise ontwikkelen

De nieuwe expertise speelt in op de hiaten in het veld en komt tegemoet aan de behoeften uit de kunstensector. Hiervoor ontwikkelt het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' nieuwe expertise omtrent de valorisatie van het eigen archief en de collecties. Deze nieuwe expertise zal bijdragen aan het sensibiliseren van de kunstensector voor een duurzame archief- en collectiezorg.

Valorisatie vormt een hefboom voor de (latere) opname van het archief in een erfgoedcollectie. Dit gebeurt aan de hand van een reeks pilotprojecten, elk met een bepaalde vraagstelling of invalshoek. De pilotprojecten toetsen de veronderstelde objectieven en motivaties voor archief- en collectiezorg in de kunstensector aan de realiteit. Naast de bewaar- en beheersproblematiek zijn andere vragen die in de pilotprojecten gesteld kunnen worden:

- *Draagt archief- en collectiezorg bij tot een economischer gebruik van de beschikbare middelen in de werking van de kunstorganisatie?*
- *Draagt archief- en collectiezorg bij aan het creatieve proces van de kunstorganisatie?*
- *Draagt archief- en collectiezorg bij aan de receptie en financiële valorisatie van het artistieke werk van de kunstorganisatie?*

Pilootprojecten illustreren tevens de problemen, vragen en moeilijkheden waarmee de kunstensector te maken krijgt voor het realiseren van een archiefwerking. Er wordt tevens gekeken hoe men proactief aan archief- en collectiezorg kan doen of hoe men reeds bij de creatie rekening kan houden met een duurzame bewaring van het materiaal of het werk. De projecten verspreiden zich over de verschillende deelsectoren en mogelijke obstakels bij de archief- en collectiezorg. Het doel van de pilootprojecten is meerledig:

- *Het ontwikkelen van nieuwe expertise.* Valorisatie is niet het hoofd- of einddoel van de pilootprojecten, maar is wel steeds aanwezig als drijfveer of achterliggende reden.
- *Voorbeeldcases als illustratie.* De pilootprojecten zijn enerzijds een illustratie van de richtlijnen en de tools die aan bod komen in de toolbox. De projecten tonen aan hoe de tools in de realiteit toegepast en gekaderd kunnen worden. Anderzijds worden op basis van de pilootprojecten, en dus vertrekkende vanuit de praktijk, ook tools ontwikkeld en haalbare richtlijnen opgesteld.
- *Sensibiliserend voorbeeld.* De pilootprojecten fungeren tevens als een sensibilisering van hoe, ondanks bepaalde obstakels, toch aan archief- en collectiezorg kan gedaan worden en welke voordelen dit oplevert.
- *Discipline-overschrijdend leren en denken stimuleren.* Valorisatieprojecten uit andere disciplines kunnen op het vlak van problematiek en methodiek inspirerend zijn voor andere (deel)sectoren.

De pilootprojecten worden steeds gemaakt door een trio steunpunt of expertisecentra, collectiebeherende instelling en kunstenaar of kunstenuorganisatie rond een case die beperkt is in tijd (ca. 2 - 3 maanden) en vraagstelling. De pilootprojecten worden gekozen en ingevuld zodat ze voor alle betrokkenen interessant en haalbaar zijn. Belangrijk is het engagement van alle partijen en dat het project binnen de opgestelde periode afgerond kan worden. De bijdrage van PACKED vzw bestaat erin dat zij met de extra middelen (zie verder) een medewerker aanwerft die de pilootprojecten coördineert en intensief ondersteunt en begeleidt. Deze persoon wordt tijdens de loop van de pilootprojecten ook een aanspreekpunt voor de archiefvormer en zoekt gericht naar duurzame oplossingen die tevens bruikbaar zijn voor andere archiefvormers in andere (deel)sectoren. Hiernaast blijven de collectiebeherende en expertisecentra de eerste aanspreekpunten voor de archief- en collectiezorg van de kunstensector.

Aan de stuurgroep werd in november 2013 gevraagd voorstellen te formuleren over interessante pilootprojecten, PACKED vzw neemt beslissing over welke projecten weerhouden worden (op basis van o.a. haalbaarheid, engagement en inhoud). PACKED vzw neemt in ondersteuning van de projecten de coördinatie en organisatie op zich. Afhankelijk van de vraagstelling en de problematiek binnen het pilootproject worden de problemen behandeld door één van de betrokken partijen die hier de meeste expertise rond heeft. PACKED vzw kan onder andere inhoudelijke hulp bieden bij de aspecten digitale archivering en duurzaamheid bij de creatie.

Pilootprojecten 2014 (onder voorbehoud):

- Annie Gentils Gallery – BAM – M HKA (?) - PACKED
- Netwerk – BAM – Stadsarchief Aalst – PACKED

- Bernd Lohaus Stichting – BAM – PACKED
- FLACC – PACKED
- Karin Hanssen – BAM – S.M.A.K. - PACKED (n.t.b.)
- Theater Aan Zee - Het Firmament - PACKED (n.t.b.)
- deBuren - Het Letterenhuis – PACKED (n.t.b.)
- CVAa – PACKED – (n.t.b.)
- Resonant – MATRIX – PACKED (n.t.b.)

De aanwezigheid van meerdere pilootprojecten uit de beeldende kunsten wordt verklaard door het feit dat er in deze deelsector weinig/geen bestaande expertise voorhanden is op vlak van archief- en collectiezorg. Door de opstart van diverse pilootprojecten wordt er aan deze lacune tegemoetgekomen. Binnen de andere deelsectoren werden reeds voorbeeldcases en sectorspecifieke initiatieven opgesteld.

→ De pilootprojecten worden opgestart en gecoördineerd door PACKED vzw in samenwerking met de kunstenaars of kunstenuorganisaties, expertisecentra, steunpunten en/of collectiebeherende instellingen.

2.2. Bepalen vorm en ingang toolbox

De online toolbox biedt hulp bij de problemen en noden die naar voor zijn gekomen in de terreinverkenning en richt zich tot de kunstensector als primaire gebruikers. Daarnaast moet de toolbox ook bruikbaar zijn voor de cultureel-erfgoedsector. De toolbox bevat verwijzingen van en naar andere organisaties en instellingen uit het veld die kunstenaars en kunstenuorganisaties kunnen helpen bij de zorg voor hun archief en de collectie. De toolbox is tevens een instrument voor het Agentschap Kunsten en Erfgoed en het bredere cultureel-erfgoedveld om de hiaten in het veld op te sporen en het beleid en de werking rond archief- en collectiezorg in de kunstensector bij te sturen. Door alle informatie en initiatieven te bundelen ontstaat een overzicht waardoor cultureel-erfgoedorganisaties projecten beter op elkaar kunnen afstemmen en kennisdeling makkelijker wordt.

Als naam voor de toolbox werd gekozen voor TRACKS. Dit is enerzijds het letterwoord voor Tools en Richtlijnen voor Archief- en Collectiezorg in de KunstenSector. Anderzijds duidt TRACKS ook op het opsporen van het eigen archief en de collectie. De toolbox wordt online vindbaar op projecttracks.be.

De toolbox moet antwoorden bieden op de vragen:

1. *Wat is zorg dragen voor mijn archief en collectie?*

Deze vraag is tweeledig: enerzijds wordt gedefinieerd wat het eigen archief (en de collectie) is of kan zijn. Anderzijds wordt omschreven wat de archief- en collectiezorg inhoudt.

2. *Waarom kan/moet ik zorg dragen voor eigen archief en collectie?*

De nieuw op te stellen expertise moet antwoord geven op deze vraag en aantonen wat de voordelen van een duurzame archief- en collectiezorg zijn. Hoe kan men het eigen archief en collectie valoriseren en gebruiken binnen de eigen werking, zodat dit de artistieke werking ten goede komt? Niet minder belangrijk is te wijzen op de (cultuur)historische en maatschappelijke waarde van archieven en collecties uit de kunstensector.

3. *Hoe zorg dragen voor eigen archief en collectie?*

Nadat bepaald is wat archief en collectie zijn, wat verstaan kan worden onder zorg en er gesensibiliseerd werd over het duurzaam gebruik en valoriseren, moeten de te volgen richtlijnen voor de archief- en collectiezorg bepaald worden. Hierop volgend moet de toolbox de kunstensector leiden naar de tools die de praktische zorg kunnen realiseren voor de richtlijnen die bij de eerste vraag opgesteld werden. Vanuit dit luik wordt tevens doorverwezen naar de sectorspecifieke initiatieven en voorbeeldcases.

In de toolbox moet naast een verklarend, sensibiliserend en praktisch luik ook een informatief onderdeel zijn, waar informatie te vinden is over het kunsten- en erfgoedveld, middelen, etc.

De toolbox wordt ingedeeld volgens deze vier onderdelen. Er wordt in de toolbox geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende deelsectoren of disciplines, maar richt zich tot de hele kunstensector. Veel handleidingen citeren elkaar, waaruit blijkt dat vele vragen over archief- en collectiezorg los van de sector moeten kunnen beantwoord worden. Door alle krachten in de cultureel-erfgoedsector te bundelen kan er tevens op een meer efficiënte manier zorg gedragen worden voor het archief en de collecties van de hele kunstensector. Sectorspecifieke initiatieven kunnen complementair zijn aan de TRACKS toolbox en dit kan de sensibilisering enkel maar ten goede komen.

→ De inhoud van de toolbox wordt bepaald in samenspraak met de inhoudelijke werkgroep en wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de stuurgroep.

De toolbox wordt ontworpen en ontwikkeld in opdracht van PACKED vzw, maar is hier niet onlosmakelijk aan verbonden. TRACKS moet een website worden die wordt ingevuld door de cultureel-erfgoedsector en ten dienste staat van de hele kunstensector.

Samenhangend met de toolbox wordt een kennisplatform ontwikkeld waar alle informatie die tot stand kwam tijdens het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' ontsloten wordt voor alle partners in het cultureel-erfgoedveld. Deze informatie kan en mag vrij gebruikt worden op de eigen website met de CC BY licentie.² Alle informatie uit de CEST en de TRACKS websites wordt opgeslaan in één achterliggende (en dus voor het publiek onzichtbare) databank die ook voor de websites van andere organisaties kan worden aangesproken. Op deze manier kan de informatie worden overgenomen zonder dat ze manueel moet worden gekopieerd en blijft ze ook synchroon op de verschillende websites. Deze infrastructuur zal opengesteld worden voor de andere organisaties om expertise en informatie te delen. Doel is om op eenzelfde achterliggende databank meerdere websites te kunnen bouwen met een verschillend profiel.

2.3. Invullen van de inhoud van de toolbox

2.3.1. Vraag 1: 'Wat is zorg dragen voor eigen archief en collectie?'

Het eerste luik van de toolbox moet verklaren wat verstaan wordt onder archief en collectie enerzijds en onder archief- en collectiezorg anderzijds. Zowel voor de definitie van wat archieven en collecties in de kunstensector zijn, als wat de zorg inhoudt, moet rekening gehouden worden met de laagdrempeligheid, haalbaarheid en verstaanbaarheid.

---

² <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>

Naast de definities wordt in het eerste deel ook uitleg gegeven over de totstandkoming van het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' en de werking van de toolbox.

Eigen archief en collectie van de kunstensector

Een definitie van *het eigen archief en collectie van de kunstensector* moet voldoende flexibel zijn om de diverse verschijningsvormen en onderdelen (zie terreinverkenning, punt 1.3.2) te kunnen bevatten. Hiervoor moet de definitie uit de archiefwetenschap concreet gemaakt worden zodat deze werkbaar is voor de hele kunstensector.

Voorstel voor een definitie van *Archief en collectie in de kunstensector*:

'Het archief van de kunstensector omvat alle artistieke en administratieve archiefstukken, ongeacht de drager en de vorm, die tot stand kwamen bij de werking en/of de activiteiten van de kunstenaar/kunstenorganisatie.

Het archief en de collectie van de kunsten omvat het geheel van bibliotheek, verzamelingen, collecties, fysiek en digitaal archief, objecten en werken.'

Het *erfgoed in de kunstensector* werd in de terreinverkenning reeds omschreven als dat deel van het archief en de collecties dat waardevol is om te bewaren voor de volgende generaties. Om een invulling te geven aan deze omschrijving moet bepaald worden *welke elementen* waardevol zijn om te bewaren en aan *welke waarden* het archief getoetst moet worden om het erfgoed hieruit te bepalen. Dit is een taak van de erfgoedsector en valt dus buiten de focus van dit project en de toolbox.

→ De definitie kan nog aangepast worden na een bespreking met de werkgroep.

Zorg voor eigen archief

In de definitie voor de *zorg voor eigen archief*, zoals opgenomen in het Kunstendecreet, moeten tevens de collecties opgenomen worden. De definitie moet de verschillende aspecten van een archief en collecties uit de kunstensector in overweging nemen en de richtlijnen die hieraan vasthangen mogen niet vaag of vrijblijvend zijn. Daarnaast moeten de richtlijnen voldoende laagdrempelig en haalbaar zijn, zodat de zorg voor het eigen archief voor iedereen praktisch haalbaar is. Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen de archiefplicht die gesubsidieerde organisaties hebben en een 'zorgwens' voor diegenen die niet gebonden zijn aan het Kunstendecreet. Dit onderscheid drukt zich vooral uit in een andere sensibilisering en communicatie. Er wordt geen andere invulling van de definitie van de zorg en de richtlijnen opgesteld. De kunstensector wordt benaderd als één geheel.

Voor de invulling van de archief- en collectiezorg wordt in het Kunstendecreet verwezen naar het Archiefdecreet. Binnen dit actieplan wordt dan ook gebruik gemaakt van de definities en richtlijnen die in het Archiefdecreet worden beschreven.³

Archiefzorg wordt in het Archiefdecreet en de Memorie van toelichting verwoord als de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het archiefbeheer:

³ Het Archiefdecreet en de Memorie van toelichting zijn respectievelijk raadpleegbaar op de website van de Vlaamse overheid: http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/20100805_Staatsblad_Archiefdecreet.pdf
http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/20100805_Archiefdecreet_Memorie_van_toelichting.pdf

'Archiefbeheer omhelst de archiefvorming, ontsluiting, toegankelijk maken, selecteren, vernietigen of bewaren en beschikbaar maken van archiefdocumenten. Een degelijk archiefbeheer vangt niet pas aan zodra de archiefvormende zorgdrager de documenten niet meer nodig heeft ter ondersteuning of ter verantwoording. Integendeel: de zorgdrager dient te waken over een kwaliteitsvol beheer tijdens de volledige levenscyclus van de documenten, van de creatie tot de eventuele vernietiging.'

'Een goed (kwalitatief) beheer moet alle levensfasen van een archiefdocument bestrijken met het oog op de bewaring in goede, geordende en toegankelijke staat.'

'Artikel 5, §2 bepaalt dat zorgdragers hun archiefdocumenten in goede, geordende en toegankelijke staat moeten bewaren tijdens alle levensfasen van die documenten – van de creatie of ontvangst tot de (eventuele) vernietiging. De geijkte uitdrukking 'in goede, geordende en toegankelijke staat' dient als volgt begrepen te worden:

- *goede staat: toestand van archiefdocumenten, waarbij deze bestaan uit voldoende duurzame materialen, in voldoende duurzame verpakking en onbeschadigd zijn, dan wel deze zo nodig in een zo veel mogelijk overeenkomstige toestand zijn gebracht, en waarbij deze zonder waarneembare schadelijke gevolgen kunnen worden geraadpleegd.*
- *geordende staat: de toestand van een archief waarbij de archiefdocumenten zodanig zijn geordend, dat zij binnen een redelijke tijd gevonden en raadpleegbaar gemaakt kunnen worden*
- *toegankelijke staat: toestand van een archief waarbij de archiefdocumenten en de gegevens in de archiefdocumenten binnen redelijke tijd gevonden en raadpleegbaar gemaakt kunnen worden.'*

The International Council on Archives (ICA) verstaat onder *intellectueel beheer*:⁴

'Het geheel van activiteiten die bijdragen aan het toegankelijk maken en interpreteren van archiefbescheiden.'

Voor de invulling van de subsidieregel 'zorg dragen voor eigen archief' (en collectie) is het logisch te vertrekken van wat het Archiefdecreet verstaat onder een kwalitatief archiefbeheer.⁵

Voorstel voor een definitie van Zorg voor het eigen archief en collectie, gestoeld op het Archiefdecreet:

'Elke kunstenaar of kunstenuorganisatie is verantwoordelijk voor het duurzaam beheer van zijn eigen archief en collecties. Hij of zij brengt en bewaart zijn archief en collectie in een goede, geordende en toegankelijke staat en dit gedurende de volledige levenscyclus, van de creatie, verwerving of ontvangst tot aan een eventuele overdracht.'

→ De definitie kan nog aangepast worden na een bespreking met de werkgroep.

→ Definiëren van een goede, geordende en toegankelijke staat.

---

⁴ <http://www.ciscra.org/mat/termdb/term/2925>

⁵ Hier moet worden opgemerkt dat het Archiefdecreet is opgesteld voor publiekrechtelijke archieven en niet bindend is voor private archieven, waar de archieven uit de kunstensector onder vallen. Hier wordt enkel gebruik gemaakt van het Archiefdecreet als een bestaand document dat een vertrekpunt kan betekenen voor het opstellen van de definitie van de zorg.

2.3.2. Vraag 2: 'Waarom zorg dragen voor eigen archief en collectie?'

Het tweede luik van de toolbox moet de archief- en collectiezorg kaderen in een breder geheel. De doelgroep wordt afgebakend en de huidige regelgeving wordt weergegeven en verklaard. Als doelgroep worden zowel gesubsidieerde professionele als niet gesubsidieerde en/of amateurkunsten personen of verenigingen aangesproken. Kortom: iedereen die geïnteresseerd is in het archief en de collectie van de kunstensector of die archief en/of een collectie uit de kunstensector bezit. De bestaande regelgeving bevat in de eerste plaats het Kunstendecreet.

Vervolgens moet de nadruk komen te liggen op het nut en de voordelen die vasthangen aan een duurzame archief- en collectiezorg. De pilootprojecten kunnen hier fungeren als sensibiliserende voorbeelden. De toolbox moet de kunstensector wijzen op de mogelijkheden van de archief- en collectiezorg evenals de tools aanreiken om hiermee van start te gaan. De nadruk komt te liggen op de redenen en mogelijkheden om zelf te starten met archief- en collectiezorg. Men kan het eigen archief en de collectie valoriseren, onder andere door het opstellen van een duurzame langetermijnplanning.

Er moet tevens geïnformeerd worden over de praktische kant van archief- en collectiezorg:

- Wat is de achterliggende reden om te starten met archief- en collectiezorg: waarom kan/moet je zorg dragen voor je archief en collectie? Welk doel wil je bereiken?
- Wat houdt archief- en collectiezorg in en waar moet je op voorhand rekening mee houden?
- Welke middelen (tijd, plaats, financieel, personeel, ...) heb je tot je beschikking?

Er moet een overzicht gegeven worden van de mogelijkheden, rekening houdend met de mogelijke obstakels. Pilootprojecten kunnen hier geïntegreerd worden als praktische voorbeelden uit de realiteit.

→ Nieuwe expertise rond valorisatie op basis van de pilootprojecten wordt ontwikkeld en de resultaten worden direct opgenomen in de toolbox.

2.3.3. Vraag 3: 'Hoe zorg dragen voor eigen archief en collectie?'

Opstellen richtlijnen voor zorg en verwerken van bestaande expertise tot nieuwe tools

Het derde luik van de toolbox stelt de richtlijnen op en geeft tools weer die deze zorg kunnen realiseren. Archief- en collectiezorg is geen prioriteit in de kunstensector en de richtlijnen moeten zich hier dan ook aan aanpassen. Richtlijnen en definities moeten bovendien verstaanbaar zijn voor personen of verenigingen die niet vertrouwd zijn met archiefterminologie. De haalbaarheid wordt ook vergroot door de richtlijnen zo min mogelijk tijdrovend en duur te maken. De richtlijnen en tools moeten praktisch en haalbaar zijn voor professionele kunstenaars en organisaties, maar ook voor kleinere en/of amateurkunstenorganisaties of personen.

3a. Richtlijnen voor archief- en collectiezorg

Als definitie van 'zorg dragen voor eigen archief en collectie' werd voorgesteld:

'Elke kunstenaar of kunstenuorganisatie brengt en bewaart zijn archief en collectie in een goede, geordende en toegankelijke staat en dit gedurende de volledige levenscyclus, van de creatie, verwerving of ontvangst tot aan een eventuele overdracht.'

De op te stellen richtlijnen situeren zich dus onder volgende onderdelen:

- *Goede staat* (bewaarplaats, schoning, leesbaarheid, kennisborging, ...)
- *Geordende staat* (ordening, ...)
- *Toegankelijke staat* (raadpleegbaarheid, registratie, ...)

→ De richtlijnen wat de archief- en de collectiezorg moet inhouden, moeten in samenspraak met de werkgroep bepaald worden en worden ter goedkeuring aan de stuurgroep voorgelegd.

Binnen de stuurgroep werd beslist om voor de richtlijnen te werken aan de hand van het 'comply or explain'-principe zoals deze reeds wordt toegepast binnen CEST. Het 'comply or explain'-principe betekent dat de aangegeven standaarden of richtlijnen gevolgd worden. Afwijken van de richtlijnen kan echter, maar in dat geval moet ook uitlegt worden waarom. De achterliggende reden om de aangegeven standaarden niet te volgen is interessant en relevant voor organisaties die met gelijkaardige problemen worstelen. Door dit principe is CEST dus eveneens een tool om sectorbrede kennisdeling in verband met digitalisering te realiseren. Eenzelfde redenering kan gevolgd worden voor de richtlijnen binnen de toolbox voor de archief- en collectiezorg van de kunstensector.

De richtlijnen dienen concreet en operationeel te zijn, doch haalbaar en laagdrempelig. Archiefvormers moeten bij het lezen van de richtlijnen het gevoel hebben dat deze realistisch zijn en een verbetering of bevestiging zijn van de huidige toestand van het archief en de collectie.

Speciale aandacht moet besteed worden aan de selectie van wat bewaard moet blijven. Uit de terreinverkenning bleek dat hier geen eenduidig antwoord geformuleerd kan worden over wat wel of niet thuishoort in het archief in de kunstensector. Er moet geformuleerd worden dat de integriteit en de totaliteit van het archief moet behouden blijven. In deze zin moet dus een waardebeoordeling van het archief plaatsvinden om te onderscheiden welke delen van het archief en de collectie bewaard dienen te blijven. De selectie wordt hier niet als een taak van de kunstensector beschouwd, maar dient te gebeuren op het moment dat (een deel van) het archief en de collectie erfgoed wordt. Hierdoor is selectie een taak van de cultureel-erfgoedsector. Expertise omtrent de selectieproblematiek bij private archieven wordt uitwerkt in de Werkgroep Private Archieven van de VVBAD en kan ook worden geïntegreerd in de toolbox.

Gesteld werd dat er wel algemene richtlijnen i.v.m. de schoning van het archief wel kunnen opgesteld worden. Het verwijderen van dubbele exemplaren, metalen clips en nietjes en het ordenen en bewaren van e-mails en digitale documenten kunnen wel als opdracht aan de archiefvormer meegegeven worden. Bij selectieproblemen kan altijd beroep gedaan worden op de expertisecentra en collectiebeherende instellingen.

3b. Tools

De toolbox voor de archieven en collecties in de kunstensector moet het eerste hulpmiddel vormen voor het vinden van informatie voor het opstellen, beheren en valoriseren van het eigen archief en collectie. Net zoals CEST moet de toolbox ingebed worden in de kunstensector voor het toepassen van de vereiste richtlijnen. Deze inbedding veronderstelt een interactie tussen de deelnemende expertisecentra en de kunstensector. Praktijkervaringen van kunstenaars en kunstenuitvoeringsorganisaties moeten verwerkt worden in de toolbox. Het gebruik van de richtlijnen moet beargumenteerd worden en in de context worden weergegeven.

De toolbox is tevens een medium waarin bestaande informatie omtrent de zorg voor het eigen archief gebundeld, vertaald en ontsloten wordt. De informatie is afkomstig uit de brede cultureel-erfgoedsector en wordt vindbaar en toepasbaar gemaakt voor de kunstensector. De toolbox moet functioneren als een verzamelpunt voor de hele kunstensector. Voor de inhoud wordt gebruik gemaakt van de bestaande expertise en kennis van de steunpunten en expertisecentra omtrent behoud en beheer van archieven en collecties. Deze worden verwerkt, opgenomen en opengesteld voor de hele sector. Binnen sommige deelsectoren situeert zich meer expertise dan binnen andere, door expertise te delen worden deze hiaten opgevangen en kan de bestaande kennis gedeeld worden.

Praktisch kan de kennisdeling gerealiseerd worden door het definiëren van 'type objecten' die in alle kunst disciplines voorkomen (bv. *affiches* – podiumkunsten / *grote papierformaten* – beeldende kunsten / *plannen* – architectuur en vormgeving, *3D-objecten* – podiumkunsten, architectuur en vormgeving, beeldende kunsten).

- Definiëren van 'type object'
- Opstellen van lijst type objecten
- Vinden en bijeenbrengen van bestaande expertise voor type objecten

2.3.4. Opstellen van overzicht van bronnen, initiatieven, wetgeving, veld, ...

De tools m.b.t. de zorg voor het eigen archief en collectie hebben betrekking op de zorg (zowel de materiële als de intellectuele zorg voor het archief en de collectie, zoals bepaald wordt in de richtlijnen). Anderzijds moet er ook informatie beschikbaar gesteld worden met betrekking tot de kennis: op de hoogte zijn van zowel wetgeving, aanspreekpunten, (hulp)bronnen, maar ook kennis van de mogelijkheden voor het valoriseren van het eigen archief.

Een (niet-exhaustief) overzicht van het veld, zijn eigenheid en problematieken vandaag werd weergegeven in de terreinverkenning. Alle organisaties en instellingen binnen de kunsten- als de cultureel-erfgoedsector worden opgelijst zodat ze makkelijk gevonden kunnen worden door de archiefvormers.

Alle informatiebronnen geraadpleegd en gevonden in kader van dit project werden verzameld in een bronnendocument. Deze lijst werd gedeeld met de expertisecentra die de bronnenlijst aanvullen met hun kennis van beschikbare expertise. Zo ontstaat een document waar zowel per discipline als per archiefzorgonderdeel bestaande bronnen en websites ondergebracht worden. Deze bundeling bestaat in eerste instantie voor intern gebruik, maar kan later (in aangepaste vorm) geïntegreerd en opengesteld worden in de toolbox.

Ook de wetgeving, mogelijkheden tot subsidies (Vlaams, regionaal of lokaal) en lopende initiatieven moeten gebundeld en overzichtelijk opengesteld worden zodat informatie hieromtrent makkelijk gevonden kan worden, zowel door de kunsten- als de cultureel-erfgoedsector.⁶

2.4. Afstemmen toolbox met andere bestaande en lopende initiatieven

Lopende initiatieven (2013-2014) die gekend zijn en waar binnen het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' overleg en afstemming plaatsvond (de organisaties en projecten werden uitgebreider beschreven in de terreinverkenning):

- Archief- en collectiezorg, Het Firmament
- Hoera, een jubileum!, provincie Vlaams-Brabant en provincie Limburg
- WAK 2014 en inspiratiegids, Forum voor Amateurkunsten
- Leidraden generieke personen en organisaties, traject hafabra's, Resonant
- Archiefzorg Brusselse Kunsteninstellingen, AMVB en VGC
- Project Vormgeving en project digitale architectuurarchieven, CVAA
- 'Archiving the Arts', The National Archives (UK)

Actie 3. Opstellen roadmap, sensibilisering en dienstverlening

3.1. Sensibilisering

Sensibilisering inhoudelijk

Het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' sensibiliseert rond behoud en beheer van het eigen archief en de eigen collectie ten behoeve van de valorisatie van het archief en de collectie voor de eigen (artistieke) werking, om zo op lange termijn erfgoedzorg mogelijk te maken.

- *Duurzaam behoud en beheer*

Naast de verplichte archiefzorg voor organisaties gesubsidieerd uit het kunstendecreet, moet vooral de nadruk gelegd worden op het belang van een duurzaam behoud en beheer van het eigen archief en collecties voor de hele kunstensector. Het opstellen van een plan voor een duurzaam beheer van het archief voor gesubsidieerde organisaties kan helpen om archief- en collectiezorg in te kaderen in de organisatie en artistieke werking en zo een valorisatie van het eigen archief en de collectie tot stand te brengen.

In de mate van het mogelijke kan reeds bij de creatie rekening gehouden worden met een duurzaam behoud. Het documenteren van het ontwerpproces zorgt voor een proactieve archiefwerking en helpt bij een latere valorisatie.

- *Valorisatie*

De tijdstippen en redenen waarom men zelf wil starten met archief- en collectiezorg zijn te lezen onder punt 1.6 van de terreinverkenning. De belangrijkste tijdstippen dat er aandacht wordt geschonken aan het archief hielden veelal verband met een dwingende noodzaak binnen de eigen werking of

---

⁶ Voor een overzicht van logistieke, inhoudelijke en financiële steun kan men reeds een overzicht vinden op www.erfgoedsteun.be

organisatie: plaatsgebrek, einde loopbaan, de behoefte om iets te organiseren rond een jubileum. Er moet toegewerkt worden naar een verandering in het bewustzijn dat men niet enkel aan archief- en collectiezorg denkt vanuit een zekere noodzaak, maar als een element dat de eigen werking verbetert en een meerwaarde voor de organisatie biedt.

Afstemming en samenwerking cultureel-erfgoedsector

Zowel de rol van PACKED vzw als die van de andere organisaties uit de stuurgroep en het achterliggende netwerk moet bepaald worden. De meeste leden van de stuurgroep gaven tijdens de terreinverkenning aan dat ze als expertisecentrum of steunpunt een rol voor zichzelf zien weggelegd naar de communicatie en de sensibilisering van het project toe. Ook voor het aanleveren van informatie, kennis en praktische hulp kan een beroep gedaan worden op de stuurgroep. In de pilootprojecten wordt reeds nauw samengewerkt met verschillende expertisecentra en/of steunpunten.

Binnen Archiefbank Vlaanderen kan gezocht worden naar voorbeelden van bestaande en geregistreerde archieven en collecties in de kunstensector. Michel Vermote ziet een mogelijkheid om in de toekomst een projectpagina aan de website van ABV te koppelen rond het thema (zoals dat nu gedaan is rond sporterfgoed). Hiervoor kunnen in 2014 de eerste verkennende gesprekken en de eerste voorbereidingen getroffen worden.

Binnen het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' moet ook nagedacht worden welke taak het eengemaakte kunstensteunpunt op vlak van archief- en collectiezorg kan vervullen. Voor muzikaal en podiumkunsten erfgoed stelt zich geen probleem, maar het hiaat in het cultureel-erfgoedveld op vlak van beeldende kunsten blijft echter bestaan. In 2014 wordt het eengemaakte kunstensteunpunt gerealiseerd en zullen dan ook de taken en verantwoordelijkheden vastgelegd worden.

3.2. Opstellen roadmap voor het verdere verloop van het project

Het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' ging van start op 1 juli 2013 en loopt tot 30 juni 2014. In aanvulling op de projectsubsidies sloot PACKED vzw een samenwerkingsovereenkomst met het Agentschap Kunsten en Erfgoed voor een uitbreiding van het project in 2014.

Hieronder worden de acties die uitgevoerd worden met de projectsubsidies gescheiden van de aanvullende acties die gerealiseerd worden in samenwerking met het Agentschap Kunsten en Erfgoed.

3.2.1. Heden – juni 2014

In overeenkomst met de subsidieaanvraag voor het project wordt de toolbox ontwikkeld en gebouwd door PACKED vzw. De vorm en de inhoud van de toolbox worden zoals gezegd bepaald in nauw overleg met de werkgroep en het achterliggende netwerk van het project. Alle genomen beslissingen worden voorgelegd aan de stuurgroep ter goedkeuring. De focus van de toolbox ligt op het opstellen van laagdrempelige richtlijnen en toegankelijke tools.

De acties die binnen dit project worden uitgevoerd werden hierboven reeds beschreven.

3.2.2. Januari 2014 – september 2014

Door de samenwerkingsovereenkomst met het Agentschap Kunsten en Erfgoed is er ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe expertise die zorgt voor een uitbreiding van de toolbox met nieuwe informatie afkomstig uit pilootprojecten.

De financiële middelen voor de eerste jaarhelft van 2014 zullen worden aangewend voor het opstellen van een aantal concrete pilootprojecten. Hiervoor wordt een nieuwe medewerker aangeworven die de pilootprojecten verder ontwikkelt, opvolgt en ondersteunt. De expertise en resultaten van de pilootprojecten, gesitueerd in alle deelsectoren, worden omgezet in tools die worden opengesteld naar de hele kunstensector. De pilootprojecten worden gespreid over 2014 en zorgen steeds voor nieuwe content in de toolbox. De eerste pilootprojecten gingen reeds van start in december 2013.

3.2.3. Juli 2014 – december 2014

Een tweede samenwerkingsovereenkomst tussen PACKED vzw en het Agentschap Kunsten en Erfgoed zorgt voor de continuering van het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' na afloop van de projectsubsidies. Hierdoor kan de toolbox verder uitgebouwd worden op basis van ervaringen en feedback uit het veld en met nieuwe pilootprojecten. Pilootprojecten, opgestart in de eerste jaarhelft, kunnen doorlopen of worden pas tijdens of na de zomer 2014 opgestart. De toolbox wordt steeds aangevuld en up-to-date gehouden.

In aanvulling op de toolbox en analoog aan de dienstverlening die PACKED vzw biedt rond CEST, zullen er praktische workshops georganiseerd worden die de kunstensector sensibiliseren omtrent zorg en valorisatie van het eigen archief en collectie. Voor de workshops moet qua vorm en invulling gekeken worden naar het vormingstraject dat het AMVB samen met de VGC organiseerde in 2013. Hoe kunnen de workshops qua aanpak verbeterd worden zodat er een groter publiek kan bereikt worden en die inhoudelijk beter inspelen op de noden en vragen uit de kunstensector.

Aanvullend op de workshops zal de toolbox continu geëvalueerd en aangevuld worden. Nieuwe cases en expertise kunnen uitgewerkt worden wanneer dit nodig blijkt. Mogelijke nieuwe expertise:

- Proactieve archief- en collectiezorg of archief- en collectiezorg bij de creatie.
- Bewaren van websites en digitale archieven in de kunstensector.

Actie 4. Projectresultaten dissemineren en sensibiliseren omtrent duurzaamheid

4.1. Opstellen van een communicatie- en visibiliteitsplan afgestemd op het kunsten- en cultureel-erfgoedveld

Alle projectpartners communiceren over de TRACKS-website en het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' via hun eigen communicatiekanalen naar hun doelgroep. Hierbij worden steeds de andere projectpartners vermeld. TRACKS wordt opgezet als een toolbox die ten dienste staat van de hele kunstensector, zonder de visibiliteit en de invulling van de specifieke expertisecentra in het gedrang te brengen. Er wordt dan ook duidelijk gecommuniceerd dat de expertisecentra en

steunpunten de eerste aanspreekpunten zijn voor hun deelsector, en dat hun dienstverlening en expertise verder gaat dan louter archief- en collectiezorg.

4.2. Toolbox online plaatsen

De toolbox wordt begin 2014 ontwikkeld zodat reeds in het voorjaar van 2014 een basisversie online kan verschijnen. Door het vroeg online plaatsen van de toolbox kan deze al tijdens het project geëvalueerd en aangepast worden. Later wordt deze nog aangevuld en uitgebreid met nieuwe expertise en informatie, tools en/of voorbeelden.

4.3. Toolbox promoten

De toolbox wordt in de kunsten- en cultureel-erfgoedsector gepromoot door gebruik te maken van de communicatiekanalen van de steunpunten, expertisecentra en het achterliggende netwerk van het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector'. In alle communicatie worden duidelijk alle projectpartners vermeld.

In de eerste plaats wordt er gecommuniceerd via de maandelijkse nieuwsbrieven van PACKED vzw en de projectpartners uit de stuur- en werkgroep.

4.3.1. Organiseren tussentijds publieksmoment

Om het project bekend te maken in de kunstensector wordt er halverwege het projectjaar een evenement georganiseerd om de tussentijdse resultaten bekend te maken en de kunstensector zelf aan het woord te laten. Praktisch gezien kan dit evenement georganiseerd worden in februari/maart. Tegen deze periode moet de toolbox al in (basis)vorm online verschenen zijn. De vorm en inhoud van dit evenement wordt later bepaald.

Voor de timing van een lanceringsevenement voor de TRACKS-website wordt gekeken naar de ontwikkeling van de projectwebsite over archief- en collectiezorg binnen theater en dans van Het Firmament (ca. eind april 2014). Beide websites zijn inhoudelijk complementair en door samen te communiceren wordt deze complementariteit duidelijk gemaakt aan de kunstensector. Tevens wordt er op deze manier duidelijk gemaakt dat de toolbox van het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector' gedragen wordt door de cultureel-erfgoedsector en ontwikkeld werd voor de hele kunstensector.

Dit publieksmoment wordt tevens georganiseerd in samenwerking met het Agentschap Kunsten en Erfgoed, als deel van de samenwerkingsovereenkomst. De invulling van het tussentijds evenement moet parallel lopen met de acties die worden uitgevoerd binnen het project 'Erfgoedzorg in de kunstensector'. De focus moet dus komen te liggen op het (her)gebruik en de valorisatie van het eigen archief en de collectie. Om dit concreet te maken, worden een aantal organisaties of personen uit de diverse deelsectoren aan het woord gelaten die binnen het project opgenomen werden als pilootproject.

Bedoeling is dat dit tussentijds evenement praktisch is van aard en de problematiek van de archief- en collectiezorg in de kunstensector moet weerspiegelen. De ervaringen en bemerkingen van de sprekers (eventueel samen met opmerkingen en ervaringen van het publiek) worden meegenomen in het vervolg

van het project.

Het tussentijds evenement mag niet enkel georganiseerd worden voor de organisaties die in de stuurgroep zitten, maar moet een breder publiek bereiken. Hiervoor moet nagedacht worden over de vorm en de communicatiewijze. De nadruk mag niet komen te liggen op de verschillen tussen de deelsectoren, maar de overeenkomstige elementen uit de hele kunstensector benadrukken.

4.4. Afsluitend sectorevenement organiseren

Het sectorevenement op het einde van het project moet een overzicht geven van het project en een antwoord geven op de vragen die gesteld werden in de toolbox:

- *Wat is zorg dragen voor eigen archief en collectie?*
- *Waarom zorg dragen voor eigen archief en collectie?*
- *Hoe zorg dragen voor eigen archief en collectie?*

De toolbox wordt voorgesteld evenals het gebruik ervan in de praktijk.

Het afsluitend evenement wordt, zoals het tussentijds evenement, georganiseerd in samenwerking met de hele cultureel-erfgoedsector en wil de integrale kunstensector bereiken.

4.5. Verder sensibiliseren omtrent duurzaamheid en valorisatie

4.5.1. Organiseren workshops (2014)

In het najaar van 2014 worden workshops georganiseerd in verband met het gebruik en de toepassing van de TRACKS-toolbox en archief- en collectiezorg in de kunstensector. Voor de vorm en de inhoud van de workshops wordt gekeken naar het huidige aanbod van cursussen en workshops binnen de cultureel-erfgoed- en kunstensector. Er wordt, naargelang de doelgroep, samengewerkt met verschillende partnerorganisaties en een aangepaste inhoud voorzien.

→ De concrete inhoud en de vorm van de workshops wordt in de loop van 2014 bepaald en uitgewerkt